Evropski parlament
2019-2024

Odbor za pravice žensk in enakost spolov
predsednik

7.11.2023

David McAllister
predsednik
Odbor za zunanje zadeve
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o človekovih pravicah in demokraciji po svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo za leto 2023 (2023/2118(INI))

Spoštovani gospod predsednik!

Odbor za pravice žensk in enakost spolov je bil v okviru postopka iz naslova zadolžen, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. 13. julija 2023 je odbor s pisnim postopkom sklenil, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Odbor za pravice žensk in enakost spolov je vprašanje obravnaval na seji dne 7. novembra[1]. Na seji se je odločil, da Odbor za zunanje zadeve, kot pristojni odbor, pozove, da v predlog resolucije, ki ga bo sprejel, vključi pobude, navedene v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Robert Biedroń

[1] Pri končnem glasovanju so bili navzoči: Isabella Adinolfi, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Seán Kelly, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Radka Maxová, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Hilde Vautmans, Angelika Winzig, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

POBUDE

1. obsoja nenehno nazadovanje na področju človekovih pravic, vključno s pravicami žensk in enakostjo spolov, pri čemer so še posebej ogrožene in na udaru novinarke, aktivistke in zagovornice človekovih pravic, vključno z zagovornicami spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic; obsoja hudo kršitev človekovih pravic v Afganistanu, odkar so talibani prevzeli oblast v državi, zlasti politiko spolnega apartheida, ki skuša zatreti pravice žensk in deklet; obsoja iranski parlament, ker je sprejel drakonsko novo zakonodajo, ki ženskam, ki kršijo pravila hidžaba, nalaga strožje kazni; ponovno izraža neomajno podporo gibanju Ženske, življenje, svoboda v Iranu; ponovno ugotavlja, da je spoštovanje človekovih pravic nujno za delovanje demokracije; ponovno poziva k celotnemu izvajanju GAP III in naj politiki enakosti spolov in krepitve vloge žensk in deklet postaneta prednostni nalogi dvostranskih in večstranskih zunanjih odnosov EU; poudarja, da mora biti spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin nepogrešljiv del procesa pristopa k EU; poudarja, da so človekove pravice, demokracija in vladavina prava soodvisne in da morajo vse države članice EU v celoti spoštovati njene vrednote; poudarja, da mora EU spoštovati temeljne pravice, s posebnim poudarkom na svoji zunanji razsežnosti, da bi bila zaupanja vredna akterka v evropskih in svetovnih zunanjih odnosih, tudi za ženske in osebe LGBTI; v zvezi s tem poudarja, da se v državah članicah povečuje število pobud proti enakosti spolov, demokraciji in homofobnih pobud; poudarja, da za območja brez LGBTI, ki so bila uvedena na Poljskem leta 2019, in homofobne umore na Slovaškem v naši uniji ni prostora, in poziva populistične stranke v teh državah članicah, naj s strpnostjo spoštujejo dostojanstvo posameznika; je seznanjen z vse večjim nazadovanjem na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, ki so temeljne pravice, in poudarja, da so napadi na te pravice uveljavljena taktika protidemokratičnih akterjev za nadaljnje spodkopavanje pravic in svoboščin v Evropski uniji in na mednarodni ravni;

2. poudarja, da so ženske in dekleta, vključno z osebami LGBTI, v konfliktih ranljivejše; obsoja neizzvano in nezakonito rusko vojno proti Ukrajini ter nesorazmerne posledice te vojne za ženske in dekleta; priznava pogum ukrajinskih vojakinj in žensk, ki zagotavljajo nebojno podporo in tako tvorijo drugo obrambno linijo na terenu; poziva, naj Rusija odgovarja za vse kršitve človekovih pravic žensk in deklet, med drugim za vse primere nasilja zaradi spola, ko so spolno nasilje in posilstva; poziva, da se žrtvam zagotovi dostop do pravnega varstva;

3. strogo obsoja vse oblike nasilja na podlagi spola in poziva k odločnim ukrepom za odpravo spolnega nasilja kot vojaškega orožja, za zaščito žrtev in pomoč žrtvam ter za povečanje njihovega dostopa do pravnega varstva; ugotavlja, da lahko v skladu z resolucijo Varnostnega sveta OZN št. 1820 (2008) posilstvo in druge oblike spolnega nasilja pomenijo vojni zločin, zločin proti človeštvu ali konstitutivno dejanje v zvezi z genocidom; poziva države članice, naj spoštujejo svoje obveznosti glede pregona oseb, odgovornih za ta dejanja, in poudarja pomen odprave nekaznovanosti; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se uporabljajo pohabljanje ženskih spolnih organov, prezgodnje in prisilne poroke, nasilje iz časti, „policija za moralo“ ter trgovina z ženskami in deklicami; pozdravlja pristop EU k Istanbulski konvenciji in spodbuja vse države v Evropi, naj jo izvajajo; poudarja, da je treba nasilje na podlagi spola opredeliti kot področje kriminala v skladu s členom 83(1) PDEU, in ponovno poudarja, da je treba posilstvo na podlagi

pomanjkanja privolitve v skladu s pravom EU opredeliti kot kaznivo dejanje;

4. poudarja, da so ženske in dekleta, ki so pripadnice etničnih, verskih in mnenjskih manjšin, še bolj izpostavljene nasilju in diskriminaciji na podlagi spola; opozarja na vztrajno diskriminacijo oseb LGBTI+ ter poziva EU in njene države članice, naj odločno obsodijo vsakršno stigmatizacijo, kazniva dejanja iz sovraštva in sovražni govor, preganjanje, t. i. terapije s preoblikovanjem, pohabljanje spolnih organov interseksualcev, korektivna posilstva in vse oblike nasilja;

5. poudarja, da so spolno in reproduktivno zdravje in pravice človekove pravice in da jih morajo države članice EU spoštovati v skladu z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic, in je globoko zaskrbljen zaradi nazadovanja na področju enakosti spolov ter spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic po vsem svetu, tudi v EU; obsoja odločitev poljskega ustavnega sodišča iz oktobra 2020 in odločitev madžarske vlade, po katerih so osebe, ki želijo opraviti splav, prisiljene poslušati srčni utrip zarodka, ter poziva k njuni takojšnji razveljavitvi; poudarja, da je treba dati zgled, in ponovno poziva, naj se pravica do zakonitega in varnega splava vključi v Listino EU o temeljnih pravicah; poziva EU, naj prednostno obravnava dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic v okviru spodbujanja človekovih pravic in doseganja ciljev trajnostnega razvoja; poziva k podpori zagovornikom človekovih pravic in organizacijam civilne družbe, ki se ukvarjajo s spodbujanjem in olajševanjem dostopa do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, katerih delo je ogroženo zaradi krčenja prostora civilne družbe; poudarja, da je potrebna humanitarna pomoč, ki bo upoštevala vidik spola, da bo lahko dosegla tiste, ki jo najbolj potrebujejo; poziva k splošnemu dostopu do storitev spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, zlasti do tovrstnih zdravstvenih centrov, vključno s celovitim načrtovanjem družine, kontracepcijo in nepristranskimi informacijami, predporodno oskrbo, oskrbo ob rojstvu otroka in poporodno oskrbo, pa tudi oskrbo okuženih z virusom HIV, vključno z zdravili PEP/PREP; ponovno poudarja, da je odrekanje kakovostnega celovitega spolnega in reproduktivnega zdravja, pravic in storitev oblika nasilja na podlagi spola; poudarja, da ženske in deklice potrebujejo stalen dostop do storitev spolnega in reproduktivnega zdravja ves čas konflikta in razseljevanja, vključno z dostopom do varnega poroda, storitev načrtovanja družine, zakonitega in varnega splava in klinične obravnave posilstva; poziva, naj se dajo na voljo sredstva za zagotavljanje bistvenih in življenjsko pomembnih storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja v skladu s svežnjem OZN o minimalnih začetnih storitvah; obsoja druge nenehne poskuse stigmatizacije in zmanjšanja dostopa do spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva; obsoja vse grožnje, napade in kaznovanje aktivistov, ki ženskam pomagajo pri dostopu do kontracepcije ali splava, kot je obsodba Justyne Wydrzynske na Poljskem marca 2023;

6. poudarja, da je treba dekletom zagotoviti dostop do kakovostnega izobraževanja in enake možnosti, kar je temeljni pogoj za krepitev vloge žensk in polno uživanje njihovih pravic; ponovno poudarja pomen starosti primerne celovite spolne vzgoje, ki temelji na dokazih, tako v EU kot zunaj nje, da bi izkoreninili spolne stereotipe in škodljive družbene norme; ugotavlja, da je celovito izobraževanje, ki med drugim vključuje znanstveno izobraževanje, kot so predmeti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, pomembno za pridobivanje znanj in spretnosti, dostojno delo in delovna mesta prihodnosti, pa tudi za odpravo spolnih stereotipov in predsodkov.

PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB, OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVEC MNENJA PREJEL PRISPEVEK

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti pripravljavca mnenja. Pripravljavec mnenja je pri pripravi mnenja do njegovega sprejetja v odboru prejel prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Poročevalka izjavlja, da ni prejela prispevkov od nobenega subjekta ali osebe. Poročevalka: Arba Kokalari